Region Stockholm

Kulturförvaltningen
Nivå 2

PM
2026-07-29

Diarienummer
KN 2026/849

Handläggare Johanna Lagerström
Telefon 08 12318842
E-post johanna.lagerstrom@regionstockholm.se

Kartläggning av egenägd kulturegendom

Inledning

I Region Stockholms budget för 2026 fick kulturnämnden i uppdrag att i samverkan med regionstyrelsen bidra till skyddet av kulturarvet i händelse av kris eller krig genom att kartlägga egen kulturegendom och initiera samverkan med relevanta aktörer. I detta PM redogörs för det arbete som bedrivs inom kulturförvaltningen och vad som återstår för att uppdraget ska kunna slutföras.

Inom kulturnämnden finns flera verksamheter som ansvarar för, och förvaltar kulturarv, i form av konstverk, samlingar och arkiv. Regionarkivet är den största kulturarvsförvaltaren och samordnar därför arbetet med kartläggningen. I övrigt medverkar avdelningen för konst och Stockholms läns museum. Efter dialog med Region Stockholms säkerhetsdirektör avgränsas kulturnämndens uppdrag nu till att omfatta den egenägda kulturegendomen, arkiv och samlingar, samt den konst som vi förvaltar åt Region Stockholm.

Avdelningen för konst

Hittills under 2026 har en kontinuitetsplan tagits fram för avdelningen för konst. Den omfattar riktlinjer gällande avdelningens ordinarie uppdrag i händelse av kris samt planering och åtgärder för att hantera rådande krisläge. Riskanalyser och workshops har genomförts inom avdelningen samt erfarenhetsutbyte med Stockholms länsmuseum. Vidare planeras en detaljerad kartläggning av särskilt skyddsvärda verk inom beståndet, samverkan med Locum samt en behovsanalys gällande material och resurser för insatser vid kris.

Stockholms läns museum

Det finns en beredskapsplan för länsmuseets arkivmaterial som bland annat redogör för de samlingar som ska prioriteras vid en undanförsel i händelse av kris eller krig. Då verksamhetens arkiv och samlingar förvaras i Regionarkivets lokaler är skyddsåtgärder i övrigt beroende av Regionarkivets planer och rutiner. Muséet har redan en betydande del av sin fotosamling digitaliserad vilket innebär att detta material finns lagrat på flera platser.

Regionarkivet

Hos Regionarkivet förvaras all den information som ska bevaras och som kommer från all verksamhet i Region Stockholm. Det är ett omfattande material som på olika sätt är ett värdefullt kulturarv. Arbetet med att prioritera särskilt skyddsvärda arkiv pågår men det finns ingen färdig lista. Det arbetet bedrivs också parallellt med en kontinuitetsplanering inklusive olika skyddsåtgärder som bör vidtas för att skydda arkiv på plats i Regionarkivets lokaler. Det är osannolikt att planera för undanförsel av mer än en ytterst liten del av arkivmaterialet varför åtgärder på plats är en viktig beredskapsinsats. Möjligheten att beredskapsskanna arkivmaterial har undersökts och under hösten kommer en plan för det att tas fram. Skanning ger fler vinster än säkrare förvaring eftersom det då också kan göras tillgängligt för fler användare och för fler syften. Villkoret för detta är dock att Region Stockholm finansierar den insatsen.

Samverkan med relevanta aktörer

Länsstyrelsen ansvarar för arbetet med undanförsel och skydd i regionen och Region Stockholm deltar i det arbetet. Regionarkivet samverkar även med flera arkivinstitutioner i Stockholmsregionen, bland andra Riksarkivet och Stockholms stadsarkiv, i frågor om alternativ förvaring och hjälp vid fredstida kriser.

Fortsatt arbete

Målsättningen är att färdigställa en förteckning över prioriterad egenägd kulturegendom under 2026. Utöver detta arbetar förvaltningen vidare med planering och genomförande av skyddsåtgärder på plats i ordinarie lokaler. Regionarkivet planerar också en satsning på beredskapsskanning av visst historiskt värdefullt arkivmaterial som ett komplement till fysisk undanförsel.

Region Stockholm

Kulturförvaltningen
Nivå 2

PM
2026-09-03

Diarienummer
KN 2026/875

Handläggare Joakim Blendulf
Telefon 08-123 378 81
E-post joakim.blendulf@regionstockholm.se

Uppdrag kring kunskapsspridning och samverkan utifrån funktionsrätt vid kulturevenemang

Inledning

I Region Stockholms budget för 2026 gav kulturnämnden dess förvaltning i uppdrag att ”göra konkreta insatser genom kunskapsspridning och samverkan för att öka tillgängligheten utifrån funktionsrätt vid kulturevenemang inom de verksamheter som får kulturstöd”.

Detta PM redogör för de insatser som genomförts och vilka åtgärder som planeras framåt.

Bakgrund

Region Stockholms mål för kulturområdet är att kulturlivet ska vara tillgängligt och mångsidigt. Tillgängliggörande av kultur innebär även att underlätta för människor med funktionsvariationer att delta i och ta del av kultur på lika villkor.

Kulturförvaltningen bedriver kontinuerligt en strukturerad samverkan med tillgänglighetsorganisationerna i Stockholms län. Samverkan ska skapa dialog, delaktighet och kunskapsutbyte i frågor som rör tillgänglighet och funktionsrätt inom kulturområdet. Samverkansråd med tillgänglighetsorganisationerna hålls normalt fyra gånger per år.

I arbetet med det särskilda politiska uppdraget har förvaltningen därför utgått från den befintliga samverkan med tillgänglighetsorganisationerna, bland annat genom två fördjupade workshops.

Samverkan, kunskapsspridning och workshops

Den 3 december 2025 hölls ett samverkansråd med tillgänglighetsorganisationerna på Konserthuset. Mötet beslutade att anordna två workshops, en i februari och en i maj 2026. Samrådet avslutades med en rundvandring i Konserthusets lokaler, där en syntolk medverkade.

I den *första workshopen den 12 februari* presenterade kulturförvaltningen stödformer och aktörer inom kultursektorn, föreningslivet och folkbildningen som idag erhåller kulturnämndens stöd och som på olika sätt skapar kultur och aktiviteter för med och av personer med funktionshinder. Vidare presenterade förvaltningen delar av sin verksamhet med bland annat bibliotekskonsulenternas arbete med tillgänglighet.

Vid mötet deltog även Karin Forss från Statens kulturråd som berättade om deras sektorsansvar för funktionshinderspolitiken. Hon berättade också om kraven på tillgänglighet för bidragsmottagare, Statens kulturråds arbete med samråd och aktiv involvering, samt förslaget till handlingsplan för funktionshinderspolitiken med åtgärder inom kultur och fritid fram till 2031.

I den *andra workshopen den 28 maj* deltog Jenny Åhsberger från Stockholms stad samt nätverket NUK (Nätverket Universell Kultur). NUK är ett öppet nätverk för kulturverksamheter i Mellansverige som samlas kring målet att skapa ett universellt utformat kulturliv, tillgängligt för alla oavsett funktionsförmåga. Nätverket har funnits sedan oktober 2024 och har idag omkring 260 medlemmar, bland annat bibliotek, kulturskolor, kulturhus, museer och utställningsplatser samt aktörer inom bildkonst, teater, dans och litteratur. Bland medlemmarna finns till exempel Världskulturmuseerna, Unga Klara, Uppsala stadsteater, Nationalmuseum, Kulturhuset Stadsteatern, Riksteatern samt ett stort antal fria grupper inom scenkonstområdet (varav många som har stöd av kulturnämnden).

Arbetet i NUK sker i huvudsak genom kunskapsutbyte och delgivning av goda exempel som samlas i en kunskapsbas. Nätverket drivs och har hittills finansierats av medlemmarna med ett visst administrativt stöd av Stockholm stad. Från och med maj 2026 har nätverket erhållit ett treårigt stöd från Allmänna arvsfonden. Huvudparten av medlemsorganisationer har säte eller är verksamma i Stockholms län och en stor andel har även finansiering från kulturnämnden.

Fortsatt arbete

Deltagarna uppskattade workshoparna, som gav möjlighet till fördjupad kunskap och gemensamt lärande. Workshoparna visade att det som ofta behövs är information om det omfattande arbete som redan sker bland kulturlivets aktörer, att det för aktörerna finns mycket stöd att få från exempelvis Statens kulturråd samt att också kulturförvaltningens främjande funktioner är viktiga ur en kunskapsspridningsaspekt. Tillgänglighetsrådets medlemsorganisationer

betonade under samtalen att de gärna ställer upp med sin kunskap om någon aktör så skulle vilja. Förvaltningen avser att under hösten i samråd med tillgänglighetsorganisationerna titta närmare på formerna för detta.

Region Stockholm

Kulturförvaltningen

PM
2026-08-20

Diarienummer
KN 2025/1724

Handläggare Elisabeth Wengström
Telefon 08 123 378 51
E-post elisabeth.wengstrom@regionstockholm.se

Dokumentation uppdrag Kulturzoner i kollektivtrafiken

Inledning

I denna PM redovisas kortfattat genomförandet av uppdraget att pröva kulturzoner i kollektivtrafiken, en förstudie samt det planerade pilotförsöket i Blackebergs tunnelbanestation. Avslutningsvis redogörs för lärdomar och förutsättningar för fortsatt arbete.

Bakgrund och uppdrag

Regionfullmäktige (RS 2022–0123 och RS 2024–0217) har gett kulturförvaltningen i uppdrag att i samverkan med trafikförvaltningen pröva förutsättningarna för fri kulturutövning i kollektivtrafiken. Syftet är att öka tillgången till kultur, bidra till trivsel samt skapa möten med kultur i vardagliga miljöer.

Förstudie

En förstudie genomfördes 2023 av kulturförvaltningen för att ringa in möjligheter och hinder för fri kulturutövning i tunnelbanan (KN 2023–1282). Dialog fördes med olika delar av trafikförvaltningen kring frågor om säkerhet, resenärsflöden, tillgänglighet, utrymning, brand, drift, trygghet, kommunikation och reklam. Förstudien landade i att Blackebergs tunnelbanestation skulle kunna fungera väl för ett pilotförsök. Stationen som invigdes 1952 och är ritad av arkitekten Peter Celsing har bra akustik. En yta i entréhallen skulle möjliggöra en mindre spelning utan att störa utrymningsvägar och resenärsflöden. Men för att kunna genomföra ett pilotförsök behövde trafikförvaltningen göra en grundlig platsanalys.

Pilotförsök

Först år 2025 hade trafikförvaltningen möjlighet att göra den nödvändiga platsanalysen av Blackebergs tunnelbanestation. Analysen genomfördes av Connecting Stockholm och klartecken gavs för att gå vidare med pilotförsöket som planerades till våren 2026. En arbetsgrupp skapades med representanter från såväl trafikförvaltningen som kulturförvaltningen.

Pilotförsöket avsåg ett mindre antal (3) akustiska spelningar på en avgränsad plats i entréhallen i Blackebergs tunnelbanestation. För att uppnå högsta möjliga säkerhet och professionalitet i försöket anlitades yrkesverksamma kulturutövare som alla är erfarna, flexibla och har stor vana av att framföra musik i varierande miljöer.

Det planerade programmet innehöll musik i olika genrer; jazz, klassisk musik, visa och folkmusik vilka lämpar sig för utförande i den specifika trafikmiljön. Instrumenten får inte kräva teknisk utrustning som behöver eluttag. Ljudnivån måste tillåta musiker att höra utrop så att de kan avbryta framförandet vid behov. Programmet lades för att variera både instrument, stilar och olika tider på framförande för att kunna utvärderas.

En vecka innan genomförandet av den första av tre spelningarna fattades beslut av trafikförvaltningen att avbryta försöket. Motiveringen var att Blackebergs tunnelbanestation i sin helhet klassas som utrymningsväg enligt gällande regelverk, vilket omöjliggör publik verksamhet i stationsmiljön. Försöket fick avblåsas. Trafikförvaltningen skulle därefter återkomma med inbjudan till möte. Kulturförvaltningen hoppas under hösten på fortsatt dialog om möjliga vägar och lösningar framåt.

Lärdomar och förutsättningar för fortsatt arbete

För att möjliggöra en utökning av tillgången till kultur i kollektivtrafiken krävs förändrade förutsättningar i form av tydligare styrning och utvecklat resurseffektivt samarbete.

Kulturförvaltningen som fick uppdraget har endast mandat och möjlighet att driva delar av uppdraget medan de grundläggande förutsättningarna kring genomförandet ligger på trafikförvaltningen. Mot den bakgrunden vore det bättre att uppdraget tydligare riktades till trafikförvaltningen, som i sin tur kan samarbeta kring programläggning, kommunikation med mera med kulturförvaltningen.